

hilling is. In-
temming zijn
odschap.

ontwikkeling
den kring,
Voor wat de
tuur, die we

geloof niet,
men met een
een scheur-
gevallen die

Wel, in de
rd van God
mtje, of een
ngelie. Wan-
oe al de ge-
ders worden
verbied vaak,

ikte leetuur.
iets hebben
boekje van
is een boekje

el doen, een
dijke leetuur.
het Woord

ereiken
gemeen kan
moet. Soms
een droeve
n wordt een
schen daarna
et Evangelie.
t, dan is er

lat we daar-
ben, en dat
ik nu niet
vangelie nu
kelde men-
ad waren, te
van denken
k des Heeren

an God heeft
om haar ziel
r wat Paulus
r. Maar door
od behaagd,

a, die in alle
en die ten
in ontwikke-

anneer zich
de Evangeli-
positie, hun

die met een
kter van ge-
vuste verbij-
zijn sexueele
innelijke ont-
hierbij zij in
at, als men
lichamelijke

ndere kleur.
ische" vorm
grondkarak-
ing, wanneer
k lichamelijk
den met een
st, hetzij dat
aginaire (in de
is dus ont-
tische genie-
plaats. Deze
diver in de
Aesthetische
en het een-
del van haar
terlijke licha-
r erotiek
id, bevallig-
am. Het is
veroorzaakt,
het is het
ave der ziel.
orheen-sche-
el het „ver-
ts te maken.
(Erkenntnis-
der schoon-
in zijn wel-
staande de
id en totali-
de bronnen
verbeeld der

bijzonder
nabij die
kracht daar-
centrale zin
vullen, wan-

graad van ontwikkeling lichter toegang hebben in
de bedoelde kringen. Dan ontsluit zich misschien
lichter een kring, die anders gesloten bleef.

Maar — waar blijven zij, die zelf tot de hoogere
standen behooren en die mee willen werken? Ze
zijn er, o ja. Ik ken er persoonlijk voorbeelden
van. Maar ze zijn niet vele.

God geve ons voor de Evangelisatie menschen,
die geschikt zijn om het Evangelie te brengen,
ook onder de kringen, nu bedoeld.

En, als een Evangelisatie-commissie ook nog zoo
weinig krachten heeft, dan zal ze goed doen, maar
eens op te houden met het theoretisch bespreken
van deze kwesties alleen. Beginnen is Gods eisch.

De hand slaan aan den ploeg en bidden, dat de
Koning der Kerk zegene den arbeid tot zegen van
ons volk!

C. B.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De Gezangenkwestie en hare oplossing in de Amerikaansche Zusterkerk.

Nu blijken wisselbladen in Nederland heel wat
gesproken en geschreven wordt voor en tegen de
uitbreiding van Gezangen is het wellicht niet on-
dienstig het een en ander hier mede te deelen
over de Gezangenkwestie in de Chr. Geref. Kerk
in Noord-Amerika, historisch en confessioneel zoo
nauw verbonden aan de Geref. Kerken in het land
der Vaders. En over de oplossing dier kwestie.
Want daartoe kwam het reeds met typisch Ameri-
kaanschen spoor. Terwijl men in Nederland op
de Generale Synode van 1920 reeds een „proeve“
had van enkele gezangen, is nog het einde der
zaak niet in het zicht. In Amerika echter begon
men er eerst mede in 1928. En... reeds op de
Synode van 1932 werd de zaak feitelijk beklonken.
Binnen vier jaren dus. Toch gaat de historie dezer
kwestie vele jaren terug, evenals in Nederland.

In de Amerikaansche Kerk hier bedoeld, bestond
er van het begin van den „Terugkeer“ van 1857,
die tot de stichting dezer Kerkformatie leidde,
heel wat antipathie tegen kerkliederen, (in het
Engelsch: hymns). Vanuit Nederland medegenomen.
Die antipathie uitte zich in een der bezwaren
tegen de Dutch Reformed Church, n.l. dat zij een
grooten bundel van hymns had — een achthon-
derdtal, waarin slechts de meest populaire Psalmen
waren opgenomen.

Vóór de Gezangen te zijn bracht iemand onder
de verdenking van „ongereformeerdeheid“. Dat blijkt
b.v. duidelijk uit een geval dat we opdiepten uit
het Notulenboek der oude kerk van Vriesland, in
den staat Michigan. Op 21 Maart 1869 werd Harm
Berends voor den kerkeraad van Vriesland be-

neer beide, de versmelting der zielen en de licha-
melijke vereeniging, zich verbinden tot verwekking
van een nieuw leven. Het corporele der vereeni-
ging is zonder zin en onedel zonder deze versmel-
ting der beide zielen.

Echter zijn in de ziel van den jeugdige voor
zijn bewustzijn erotiek en sexualiteit
nog scherp gescheiden. Beide ervaringskrin-
gen kunnen ontwaakt zijn. Maar het voorwerp van
den Eros is een geheel ander dan dat van de sexueele
beweging. Ook in tijdsorde vallen zij niet samen.
In dezen leeftijd zou de sexualiseering van het ero-
tische de ideale liefde verstoren en vernietigen, en
omgekeerd zou de volle „Erotisering“ van het
sexueele nog niet gelukken. Eén symptoom wijst
er echter op, reeds op dezen trap van ontwikke-
ling, dat zij onderbewust verbonden zijn: de opwek-
king van ijverzucht, jaloezie, die bij gelegen-
heid door het erotisch „Schwärmen“ heenspielen.
Daarin openbaart zich bruisend bloed en zucht
naar bezit (Besitztrieb).

Deze Eros is nu onderscheiden van de ouder-
liefde, de liefde tusschen broeders en (of) zusters,
en ook de Christelijke liefde. Want de erotische
liefde rust niet op bloedverwantschap, ook niet
op religieus gevoel. De Eros is liefde tot
iets schoons. Maar niet eenvoudig liefde tot
de kunst of liefde tot een idee, maar liefde tot
iets schoons, dat levend is. Dit levend-schoone
wordt het eerst aanschouwd aan de licha-
melijk-menscheelike schoonheid. Op hooger
ontwikkelingstrap verdiept zich de Eros
tot liefde van zuiver „seelische“ schoon-
heid. En dat is de weg, waarop Plato in na-
volging van Socrates het Griekse volk heeft ge-
voerd. Hij heeft het ideaal ontdekt als den zicht-
baren weerglans van de eeuwige, onzichtbare Idee.

Dit schoone, zoo stelt Spranger verder, en ook
hier nadert hij Plato, ontvangt voor de „Lieben-
den“ een openbaringskarakter. Een religieuze
toon klinkt mede. Maar aan de physische ge-
slachtsverschillen is de Erotiek zichtbaar niet
gebonden. Een zeer groote schuw voor dit heilige-
dom der natuur is met zulk een ervaring verbon-
den. Het Hooglied van deze liefde en deze schuw
is Dante's „Vita nuova“ met de figuur van
Beatrice.

schuldigd van ongereformeerde te zijn omdat hij
beweerd had dat Gezangen in de Kerk mochten
zijn. Berends beweerde echter, dat hij zulks niet
gezegd had. Had hij het echter gedaan, hij nam
zijn uitdrukking terug, „dewijl het zijn gevoelen
niet is“. Hiermede kwam zijne zaak bevredigend
ten einde. Doch het incident teekent in elk geval
de toenmalige antipathie onder de „Ware“ Gere-
formeerden. Doch nog geen tien jaren daarna begon
zich een kentering te openbaren.

In „De Wachter“ van 25 April 1878 werden de
bekende „Veertien Redenen“ vóór Gezangengebruik,
door Ds A. Brummelkamp Jr in „De Vrije Kerk“
geplaatst, afgedrukt, en vonden hier en daar in-
stemming. Ds G. K. Hemkes, destijds predikant der
Vriesland-kerk bovengenoemd, schreef, dat hij voor
zich het best met de Psalmen kon doen, „doch,
zoo de Kerk in het algemeen begeerte te kennen
gaf naar een bundel Gezangen over Jezus' ge-
boorte, lijden enz. enz., dat zou hem ook goed zijn;
maar dat de invoering ervan voor velen nog on-
tijdig zou zijn en dus schaden“. En daar bleef
het bij totdat de Synode van 1883 aan Ds W. R.
Smidt vrijheid verleende om, op den grondslag
der aloude Gereformeerde Kerk, Duitsch sprekende
kerken tot openbaring te brengen „met voorloopig
behoud van Duitsch kerkgezag“. Wel werd dit
besluit later vervallen verklaard, in 1888, doch
toen twee jaren later de organische unie tot stand
kwam met de Classis Hackensack der „True Re-
formed Dutch Church“, die zich in 1882 had af-
gescheiden van de Dutch Reformed Church, aan-
vaardde men als één der bedingen of voorwaarden,
dat die Classis het recht had haar Gezangenbundel
te gebruiken, zowel als de Psalmen. Die Gezan-
genbundel bestond uit 52 hymns (met onderdeelen)
toepasselijk op de Zondagsafdeelingen van den
Catechismus, een erfenis uit de oude Kerk in
t'Oosten medegenomen. Tenminste gebaseerd op
het bovengenoemd achthonderdtal.

De aanvaarding van dit beding van de zijde der
Chr. Geref. Kerk, destijds nog bijna geheel uit
Nederlandsche en enkele Duitsch sprekende ge-
meenten bestaande, had heel wat voeten in de
aarde. Doch de deputaten die over de vereeniging
hadden gehandeld beweerden „dat wij zelf in strijd
zijn met Art. 69 der Dordtsche Kerkenorde. Immers
ook in onze Psalmboeken worden eenige Gezangen
gevonden“. Voorts werd beweerd, dat die genoem-
de hymns den toets van Gods Woord konden door-
staan; dat hun oorsprong niet te danken was aan
den geest des tijds, maar aan noodzakelijke om-
standigheden, n.l. een Psalmberijming niet in alles
met den tekst overeenkomend. En ten slotte
werd beweerd „dat hierdoor noch de Dordtsche
Kerkenorde, noch de Heilige Schrift geschonden is.“

En zoo kwam de unie in 1890 tot stand, ook
trots een ingediend protest dat o.a. het bezwaar
inhield dat „door het tot stand komen dezer Vere-
eniging de principiële kwestie, of in onze kerken
Gezangen zullen gezongen worden, mede is beslist,

Geen levensgevoel is den jeugdige natuurlijker
dan dit verlangen en deze liefde naar het lichame-
lijk-schoone. Hij neemt aan het opbloeien van eigen
lichaam het geheim der scheppende natuur waar.
Een trek van Auto-erotiek is voor deze jaren
normaal.

Er ligt echter ook in deze Erotiek een tra-
giek, waaraan de diepere naturen zelden ont-
komen. De ervaring namelijk, dat het schoone
lichaam in geen deele een ethisch hoog, reine
ziel verkeert. Dan komt het ideaal zelf in gevaar.
Dat verzet op den jeugdige in als een misleiding,
een bedrog der naturen. Maar dit berust ook nog
op iets anders. De jeugdige kan nog niet de volle
schoonheids-ervaring hebben. Eerst langzamerhand,
met zijn eigen rijper-worden, leert hij „durch-
geestigte“ schoonheid, schoonheid geheel met
den geest doortrokken. Ook hier wijst Spranger
weder heen naar het „Gastmaal“ (Symposion)
van Plato, gelijk hij ook reeds in zijn beschou-
wingen een breed citaat van wat Plato in zijn
„Phaidios“ zegt, heeft gegeven. De ontwikke-
lingsgang is dan ook: Einfühlung — Verste-
hen — Sympathie.

Iedere liefde geldt daarbij een persoonlijk voor-
handen innerlijke waarde. Het geloof van den jeug-
dige aan het ideaal is het geloof aan zijn mensch.
Wee, wanneer deze mensch niet houdt of niet
geeft, wat hij belooft. Dan kan de gansche hoogte
en groote wereld, waarin de jeugdige leeft, in
stukken gaan. Dit is het ergst bij het vrou-
welijk geslacht, deze tragiek van den Eros.
En wel hierom, omdat vrouwen de wereld slechts
door middel van een geliefden persoon verstaan.
Bij haar is overwegend de binding aan
den persoon.¹⁾ Dit is een echt vrouwelijke trek.
De rijpe man komt daarboven uit, omdat hij ten
laatste de wereld zelve en die zaken leert lief-
hebben, die als groote, oneindige taak aan zijn
persoonlijk leven waarde verleen.

Vanwege de binding vanden jeugdige
aan den concreten, voor hem waarde-
vollen persoon, noemt Spranger nu zijn Eros
eene aesthetische liefde. De jeugdige na-
dert tot de Idee, die voor hem in het verre „Jen-
seits“ ligt, door het sterfelijk omhulsel van een
levend persoon, in wien hij kan opgaan, dien hij

en dat wel als bijzaak“. Dat was zeker recht ge-
zien. En de tijd kwam, zij het 38 jaren later,
dat men werkelijk principiëel op de zaak inging.
Dat was op de Synode van 1928, en onder de in-
spiratie der agitatie over de Gezangenkwestie in
de Geref. Kerken in Nederland. Evenals zulks het
geval was inzake den door ons in „De Reformatie“
beschreven strijd over den Vorm van Eeredienst.
Wel was gedurende dit tijdvak van bijna veertig
jaren de Gezangenkwestie heel niet onaangeroerd
gebleven. Zoo constateerde schrijver dezes o.a. in
The Banner van 1908, 23 April, (vertaald): „In de
Psalmingende kerken in de Vereenigde Staten
begint een toenemend aantal leden in te zien, dat
zij zichzelf en hunne kinderen noodeloos be-
rooven van zeer kostelijke liederen door hun „veto“
tegen de Gezangen, de goeden met de kwaden ver-
werpend“.

Drie jaren later verscheen een boekje over dit
onderwerp: „Praise Service and the Christian Re-
formed Church“ van de hand van Dr W. Bode.
Deze constateerde hetzelfde dat we pas aanhaalden,
ook op grond eener bewering in „De Calvinist“
(1 April 1911):

„Gereformeerde Gezangen, liederen geput uit het
rijke en onfeilbare Woord van God... hebben
wij broodnodig.“ En met instemming haalde Dr
Bode aan wat Prof. H. Bouwman had geschreven
in „De Bazuin“ van 22 April 1910, woorden ook
nu nog de aanhaling en overweging waardig.

„Nergens in Gods Woord wordt het zingen van
Gezangen, buiten de Psalmen, verboden. Ook wor-
den op verschillende wijze in de Liturgie mensche-
lijke woorden aan de gemeente op de lippen ge-
legd. Er zou veel voor te zeggen zijn, dat de
Nieuwtestamentische gemeente een Nieuwtestamen-
tisch lied op de lippen nam in haar gezang...
Daarom zou het gewenscht zijn, dat wij naast den
Psalmbundel nog een bundel gezangen hadden, uit
de Heilige Schrift genomen, vooral met het oog
op de feestdagen, en om de verlossing door Chris-
tus op Nieuwtestamentische wijze uit te drukken...
Wij komen dan tot deze slotsom, dat het vrije lied
in de gemeente niet ongeoorloofd is.“

Eene uitlating als deze, uit de pen van een man
in de Amerikaansche Kerk zoo hooggeacht als
Prof. Bouwman, liet niet na invloed uit te oefenen.
Ook 'thoekje van Surculus: „Vrijwillige Armoede“
(1914) deed meer dan een in de Vereenigde Staten
ontkennen antwoord op de vraag door Sur-
culus gesteld: „kunnen Gereformeerde Christenen
met het gemis van N.T. Gezangen bij den N.T.
eeredienst vrede hebben?“

En daar plotseling, zooals reeds bij den aan-
hef gemeld, op de Synode van 1928, verscheen
voorstel na voorstel pleitend voor de introductie
van gezangen. Een beperkt getal. En laat ons er
dat met name bijvoegen: in het Engelsch, voor
onze Engelsch sprekende kerken bedoeld. En voor
de Engelsche diensten in al onze Chr. Geref. ker-
ken. In welke de diensten trouwens meer en meer

idealiseerend verstaan, met wien hij sympathisee-
ren kan. De extase, die in het vormlooze voert,
kent hij nog niet.

Wij bemerken uit deze uiteenzettingen en be-
schouwingen van Spranger, hoe dicht hij bij
Plato staat, al zijn de verschillen en de uitbrei-
ding vanzelf ook hier en daar naar voren gekomen.
Echter, ook hier in deze beschouwing der Erotiek
is het Idealisme aan het woord, dat geen
rekening houdt met het feit der zonde. Spranger
vindt het erotische het reine, het
sexueele is eigenlijk door den zondeval. Wij
zullen dit later zien, als hij de verhouding van
erotiek en sexualiteit fixeert. Reeds nu wijzen wij
op zijn uitspraak in het hoofdstuk: „Jugendliche
Erotik“: Gelijk de jeugdige ziel in zich-
zelve rein is, zoo is ook het jeugdige lichaam
schoon, alleen omdat het jeugdig is. In deze
reine vorm der natuur werkt nu steeds
scherper een tegenwerkende, hinderende omgeving
(Umwelt) of een geërfd innerlijke phantastie-
tendenz in.²⁾

KNOPPERS.

¹⁾ E. Spranger, „Psychologie des Jugendalters“, Leipzig 1928.

²⁾ Dr J. Waterink, „De Opvoeding tot het huwelijk“, Wageningen.

³⁾ Idem, pag. 110.

⁴⁾ „Sexuelle Erregungen und Erlebnisse sind nicht nur solche, die realiter oder in der Phantasie auf körperliche Berührung und Vereinigung mit Gegenständen geschlechtlichen Begehrens gehen, sondern auch alle, die mit einer sinnlichen Lusterregung von dem Grundcharakter geschlechtlicher Lust (libido) in bewusster Verbindung stehen“. E. Spranger, „Psychologie des Jugendalters“, pag. 81, Leipzig 1928.

⁵⁾ „Erotiek ist eine ganz überwiegend seelische Form der Liebe und zwar von ästhetischem Grundcharakter. Ästhetischen Sinn hat eine Erlebnisstruktur, wenn sie ohne Begierde nach realem körperlichem Genuss oder Besitz auf dem seelischen Einswerden (Einfühlung) mit einem anschaulichen Gegenstand beruht, sei er als wirklich oder nur imaginiert gegeben“. Idem pag. 81 v.v.

⁶⁾ Zie ook Dr J. Waterink, „De Opvoeding tot het huwelijk“, pag. 112, Wageningen.

⁷⁾ „Ich wage nicht, hier eine Theodizee der Natur zu geben. Aber das sie lügt, lasse ich nicht stehen: Wie die jugendliche Seele in sich selber rein ist, so ist auch der jugendliche Leib schön, allein weil er jugendlich ist. In dieser reinen Form der Natur wirkt nun eine hemmende Umwelt oder ererbte innere Verblendungstendenz immer schärfer hinein“. E. Spranger, idem, pag. 89.